

9. søndag i treenighetstida, 26. juli 2026 - DELK Østfold - Missingmyra bedehus

v/Ragnar Andersen

Hos 4, 1-3 og 6, 1-3

Egentlig skulle vi helst ha Bibelen oppslått alle sammen.

Vi har hørt to avsnitt fra Hosea som første tekstlesning i dag, og du la nok merke til hvor aktuell den gamle profeten er, noe slik som omkring 2750 år seinere. Herren har sak med folket i landet. Sannhet, kjærlighet og levende kjennskap til Gud er blitt borte. Guds bud blir brutt. Men så er også velsignelsen over folk og land tatt bort.

Et hovedbudskap hos Hosea er at Herren er trofast, men Israel er troløs. Israels nasjonale krise er noe mer enn en følge av feilslått politikk. Den er dypest sett en følge av at folket og dets ledere har glemt Guds lov og setter sin lit til mennesker i stedet for til Herren (sml. 4,6; 5,11.13). Herren overlater folket til seg selv inntil de erkjenner seg skyldige og søker han (5,15).

Israel er sundrevet og slått etter å ha stridt mot Gud. *«Israel, det er blitt til din ødeleggelse at du har satt deg opp mot meg, jeg som er din hjelp»,* står det i kap. 13.¹ Når folket erkjenner seg skyldige og søker Herrens åsyn, vil han gi det en ny start under sin rike velsignelse. Det er en ny begynnelse av nåde, og den er begrunnet i Guds vesen. *"Mitt hjerte vender seg i meg, all min medynk våkner. Jeg vil ikke fullbyrde min brennende vrede, jeg vil ikke igjen ødelegge Efra'im. For jeg er Gud og ikke et menneske, Den Hellige midt iblant deg. Jeg kommer ikke med glødende harme."* (11,8f)

Gud er kjærlig, som apostelen Johannes sier det. Det samme kunne profeten Hosea ha sagt. Det levende kjennskapet til Gud, som Israel manglet, handler framfor alt om å lære å kjenne Guds kjærlighet.

¹ Hos. 13,9. Om ikke annet er oppgitt, er bibeloversettelsene fra Norsk Bibel 2007.

Rom 8,31–39

Guds kjærlighet skriver også Paulus om i epistelteksten fra Rom. 8, som avslutter det vi kan kalle første hoveddelen av Romerbrevet. Du har temaordet i 1,16f: *For jeg skammer meg ikke ved evangeliet, for det er en Guds kraft til frelse for hver den som tror, både for jøde først og så for greker. For i det åpenbares Guds rettferdighet av tro til tro. Som det står skrevet: Den rettferdige av tro, skal leve.*

Så påviser apostelen videre at vi alle, enten vi er av hedningefolka eller av jødefolket, alle er vi syndere. Og synden medfører skyld.

Sokrates tenkte at det var opplysning som skulle til: bare folk innså hva som var rett, så ville de gjøre det. Paulus ser mye djupere. Det er aldeles ikke nok å vite Guds vilje. Apostelen konkluderer slik i 3,19f: *Men vi vet at alt det loven sier, det taler den til dem som er under loven, for at hver munn skal lukkes og hele verden bli skyldig for Gud. Derfor blir intet kjød rettferdiggjort for ham ved lovgjerninger. For ved loven kommer erkjennelse av synd.*

Å, jeg er en synder stor! Det er all min navneære, bedre kan det ikke være når jeg hører lovens ord. Synger Brorson². Våre gjerningers veg til fred med Gud er stengt.

Men Paulus fortsetter i Rom. 3 (v. 21f) med et veldig Men nå: *Men nå er uten lov Guds rettferdighet, som loven og profetene vitner om, åpenbart, og det er Guds rettferdighet ved tro på Jesus Kristus, til alle og over alle som tror.*³

Troens veg er åpen. Som det står i sangen: *De røde blodsdråper fra Golgata roper om nåde og frelse for deg.*⁴ Eller som Brorson synger: *Men for du er Jesus blevet og min jammer på deg tok, derfor står mitt navn innskrevet deilig nå i livets bok.*⁵

Den rettferdige av tro skal leve, siterte Paulus i temaordet i Rom. 1, fra profeten Habakkuk. Og for å antyde innholdet i fortsettelsen av første hoveddel i dette brevet, kan vi si at den rettferdige av tro skal leve, og det fri fra Guds vrede, fra

² Landstads reviderte salmebok 160,4 / DELK's salmebok 200,5

³ Min oversettelse.

⁴ Sangboken 231,3 (Anders Olsen Svorkmo)

⁵ Sml. Landstads reviderte salmebok 160,4.

synden og lovens dom, og fri fra døden. Den rettferdige av tro skal *leve*, ja, studer slutten av kap. 3 samt kap. 4; den rettferdige av tro skal leve *fri fra Guds vrede*, studer kap. 5, den rettferdige av tro skal leve *fri fra synden*, dvs. på Jesu side i kamp mot synden, studer kap. 6; den rettferdige av tro skal leve *fri fra loven*, dvs. ikke lengre under lovens dom, studer kap. 7; og den rettferdige av tro skal leve *fri fra døden*, dvs. leve et liv i Gud som døden ikke kan bryte, studer kap. 8. Og mot slutten av kap. 8 (v. 31f), i epistelteksten som ble lest, stiller apostelen en rekke spørsmål for å bevisstgjøre oss om rikdommen vi har i Kristus. *Er Gud for oss, hvem er da imot oss? Han som ikke sparte sin egen Sønn, men ga ham for oss alle, hvordan skulle han kunne annet enn å gi oss alle ting med ham?* Hva betyr andre menneskers, djevlers eller eget hjertes anklager og fordømmelser når Gud rettferdiggjør, når Kristus døde for våre synder, stod opp til våre rettferdiggjørelse og ber for oss; når ingenting i den synlige eller den usynlige verden, ingenting nå og ingenting i framtida skal kunne skille oss fra Guds kjærlighet i Kristus Jesus, vår Herre? Uansett hva som kan ramme oss av trengsel, nød og lidelse, vinner vi, sier apostelen, mer enn seier ved ham som elsket oss. Slik er en kristens stilling. Slik er en kristens stilling.

Matt 11,25–30

Jesus lover sjelen hvile. «*Kom til meg,*» sier han, «*alle som strever og har tungt å bære, og jeg vil gi dere hvile!*»

Det er en klar og tydelig innbydelse. Og et like klart og tydelig løfte.

Jesu innbydelse gjelder alle som strever og har tungt å bære. Det er mange slags byrder mennesker strever med og bærer på. Det kan være fattigdommens byrde. Det kan være ensomhetens byrde. Det kan være krenkelser du er påført. Det kan være sorgens tunge byrde. Det kan være sjukdommens byrde. Den aller alvorligste byrde er syndeskyldens byrde. Det kan være du strever med anfektelse

når loven anklager og Satan stiller seg ved sida og sier at du bare kan gi opp, ja, kanskje du kjenner deg igjen. Kanskje ditt eget hjerte fordømmer deg. Det er så visst ingen spøk. Du kan være inne i et mørke der du verken vet ut eller inn. Men i møte med evangeliet kan skodde og mørke drive vekk, og du er badet i lys og glede. Min erfaring er nok at vi kan trenge dette igjen og igjen, for evangeliet kan være seint lært på grunn av vår naturlige tankegang, slik at jeg i anfektelse må lære det på nytt og på nytt og stadig forstå mer. Men her kan det være store forskjeller mellom oss mennesker.

Kristi rike er et hospital der han selv er legen, som Luther sier⁶. Tar vi Jesus på ordet? Går vi til han med vår nød? Han som har fått alt overgitt av sin Far, og har makt til å gi oss evig samfunn med Gud. Hvor skulle ellers hjertet finne hvile?

Det finnes tallrike utgaver av Torvaldsens kjente Kristus-figur. I små størrelser og store. Det originale marmoreksempelaret finnes over alteret i domkirken i København. I stort format. Den korsfestede og oppstandne Jesus er framstilt med åpne armer og naglemerkede hender, og under billedverket står det fra dagens evangelietekst: Kommer til mig – altså: Kom til meg

Det var en som svært gjerne ville se dette kunstverket. Vedkommende kom inn i domkirken, men til å begynne med følte han seg litt skuffet. Det svarte ikke akkurat til forventningene, er det fortalt. Men det var en til stede som oppfattet situasjonen og sa: Du må gå helt fram til alterringen, og så må du knele ned. Da får du se Kristus nedenfra. Da får du det rette inntrykk.

Den historien kan si oss noe viktig. Om å ydmyke seg. Om å bøye seg ned i syndserkjennelse. Om å løfte blikket mot vår Frelser og se inn i hans milde åsyn. Du må bøye deg ned. Du må se han nedenfra. Når du vet hvem du er, og du ser hvem han er.

Han er Sønnen, hørte vi i teksten. Men ingen kjenner Sønnen uten Faderen, sa han. Det er derfor slik at når Peter bekjenner ved Cæsarea Filippi at Jesus er Messias, den levende Guds Sønn, sier Jesus at dette har Faderen i himmelen

⁶ Walch² 7, sp. 837

åpenbart for Peter. Vi kan lese at Jesus er Guds Sønn. Vi kan høre det. Vi sier det i trosbekjennelsen, og vi kan svare riktig hvis vi blir spurt om han er det. Men kjenner vi han? Har vi møtt han når vi har hørt og lest om han? Han kommer jo på ordets føtter, som Luther sier.

Jesus virket i Israel. Men mange avviste han. Like før vår tekst i Mt 11 hører vi at han refser de byene der han hadde gjort de fleste av sine kraftige gjerninger, fordi de ikke hadde omvendt seg. Korasin, Betsaida, Kapernaum. Men så lovpriser han sin Far, som har skjult mysteriet for verdslig sett vise og forstandige mennesker, men åpenbart det for umyndige. Det er nemlig minst like mye hovmod og fornuft som det er sanselige lyster og utskeielser, som skiller mennesker fra Gud. Og det er ikke noen som kjenner Faderen *uten Sønnen og den som Sønnen vil åpenbare det for*, hørte vi. Men han vil åpenbare det for umyndige og ydmyke. Ved evangeliet, som vi hører og leser, og ved Den Hellige Ånd, Faderens og Sønnens Ånd, som legger troen på evangeliet inn i hjertene. Slik at vi får fred med Gud; ikke en falsk fred for Gud, men fred med Gud i en god samvittighet.

Det står ikke at ingen som reknes for vise og forstandige i verden, blir frelst. Men apostelen sier: *Ikke mange vise etter kjødet ble kalt* (1Kor. 1,26). Spørsmålet er da om vi er vise og forstandige i egne øyne, eller om vi er blant de umyndige. Luther sa at djevelen er en fiende av gresk og hebraisk. Underforstått: Han var på Luthers tid nokså fornøyd om også de som skulle undervise andre, bare studerte Bibelen på latin og ikke på grunnspråkene. Djevelen er en fiende av gresk og hebraisk. Det greske ordet som er brukt for umyndige, nepioi, betyr barn eller mennesker som er som barn med barnets tankegang og mangel på erfaring. Og i forhold til Herren er det nettopp slik vi må stille. Åpen og mottakende når ordet møter oss. Blant de første kristne finner vi den sprenglærde Paulus, legen og historikeren Lukas, den lovkyndige Zenas, menn og kvinner, Priskilla og Føbe og andre som vissevis ikke var noen sinker. Men de hadde lært å ta tankene til fange

under lydighet mot Kristus. *Uten åpenbaringen famler et menneske i stummende mørke når det gjelder vegen til livet.*

La oss slå fast: Fornuft og intelligens er i seg selv verken en forutsetning eller en hindring for troen og har aldri vært det. Men det er spørsmål om å få med Gud å gjøre, for å bruke vekkelsens språk, det er spørsmål om å bøye seg ned og se Kristus nedenfra. Det er ikke spørsmål om filosofi og spekulasjon, men det er spørsmål om å møte Gud. *Og dette er det evige liv, sier Jesus i sin yppersteprestelige bønn i Joh. 17 (v. 3), at de kjenner deg, den eneste sanne Gud, og ham du utsendte, Jesus Kristus.*

Også vi skal glede oss over at det er for umyndige evangeliet er åpenbart. Og vite at der ordet blir forkynt, der kan underet skje. Det som ingenting er, det utvalgte Gud seg, for å gjøre til intet det som er noe i verdens øyne. Men spørsmålet er:

Er du og jeg blant de vise og forstandige som synes de har valgt en gyllen middelveg og ønsker at forkynnelsen skal bekrefte deres hjertes tanker og deres moralske valg? Som kanskje vil bortforklare Bibelens ord om frelse og livsførsel. Som kanskje sier: Vi lever jo i 2026. Ja, det vet vi jo alle. Det er dessuten søndag 26. juli, og klokka er rundt kvart på tolv. Men hva slags argument er det?

Eller er du og jeg blant de umyndige? Som holder Bibelen åpen. Som gjerne gransker Skriften. Og som må si med Brorson: Å, jeg er en synder stor! Det er all min navneære, bedre kan det ikke være når jeg hører lovens ord. Eller med Landstad: *Nei, for all den ting jeg visste, kan jeg ei min Jesus miste!*⁷

De umyndige erkjenner at selv om fornuften er god og nyttig i jordiske ting, er den ikke egnet til å begripe de åndelige sannheter. Å måle det Gud har åpenbart, med fornuften kan vi sammenlikne med å måle tida med metermål. Hvor mange meter er det til jul? Det er vel ingen som spør slik.

Se, Gud er stor, og vi forstår ham ikke! sier Elihu til Job (Job 36,26). *Gud gjør storverk, og vi forstår dem ikke,* sier han (37,5).

⁷ Landstads reviderte salmebok, 392,1; sml. DELK's salmebok 609,1.

Men det nytter å forkynne budskapet fra Gud, for han åpenbarer sannheten for umyndige slik at de kjenner at Ordet er sant.

Kom til meg, sier Jesus, alle som strever og har tungt å bære, og jeg vil gi dere hvile! Hvordan går det til at han frir oss fra strevet og byrden? Jesus fortsetter: Ta mitt åk på dere og lær av meg, for jeg er saktmodig og ydmyk av hjertet; så skal dere finne hvile for deres sjeler. For mitt åk er gagnlig, og min byrde er lett.⁸

Slik altså finner vi hvile. Det høres kanskje litt rart ut at den som strever og bærer tungt, blir bedt om å ta på seg et åk. Hva er det en skal ta på seg? Mitt åk, sier Jesus. En tanke vi kan gjøre oss, er at åket er noe som bæres av to. To trekkdyr kan gå sammen under et åk, og bildet som Jesus bruker, kan bety at vi skal gå sammen med han, og at han vil bære oss og gi oss alt det vi trenger. Da faller vegen lett. Han er jo Immanuel, som betyr: Med oss er Gud. Han har lovt å være med sine disipler alle slags dager inntil verdens ende.

Sigvard Engeset synger⁹:

Regn med din Frelser, så regner du rett,
gi ham din byrde, så vandrer du lett!
Regn med deg selv, og du kommer i fall,
regn med din Frelser, og seire du skal!

Verden vil ikke ta på seg Kristi åk. Det koster å være i Jesu følge når verden er fremmed for livet i Gud. Lær av meg, sier Jesus. Han som led for oss og etterlot oss et eksempel for at vi skulle følge i hans spor, som apostelen minner om i 1Pet. 2. I nattverdsalen skjærtorsdag sier han til disiplene (Joh. 15,18-20): Når verden hater dere, da skal dere vite at den har hatet meg før dere. Var dere av verden, da ville verden elske sitt eget. Men fordi dere ikke er av verden, men jeg har utvalgt dere av verden, derfor hater verden dere. Husk det ordet som jeg sa til dere: En tjener er ikke

⁸ Matt. 11,29f på grunnlag av den reviderte bokmålsversetelsen av 1930.

⁹ Sangboken 370,1

*større enn sin herre. Har de forfulgt meg, så vil de også forfølge dere. Har de holdt fast på mitt ord, så skal de også holde fast på deres.*¹⁰

Ja, en disippel skal lære av Jesus, hans ord og eksempel. Lære av hans tjenende liv. Lære å holde hans befalinger. Det er sann visdom og forstand. Derfor må den gamle Adam, vår gamle syndige natur, overgis til død. Du kan ikke ha Jesus som din frelser dersom du ikke også vil ha han som Herre. Han lærer oss saktmodighet og ydmykhet. Det må vi lære om vi skal ha hvile for sjelen. Her må vi prøve oss selv. Det går an å spille umyndig og ydmyk. *Jesus lærer oss å tåle motgang.* Han som sier til sine disipler: *I verden har dere trengsel. Men vær frimodige! Jeg har overvunnet verden.* (Joh. 16,33) *Han lærer oss kjærlighet.* Ja, om Jesus bor ved troen i vårt hjerte, er det som en bakerovn full av kristen kjærlighet brenner i oss, sier Luther¹¹. Det er ikke sikkert vi kjenner det slik. Men vi er kalt til daglig omvendelse.

Fariseerne og de skriftlærde hadde andre undervisningsprogram. Men jeg sier dere, kunne Jesus si. Vi ser straks noe av forskjellen i det som kommer etter prekenteksten. Jesus forsvarer de sultne disiplene som plukket aks på en sabbat, og helbredet en mann med ei vissen hand, også det på sabbaten. Selv om det store paktsskiftet ennå ikke var skjedd, måtte sabbatshvilen vike for den barmhjertige hjelp. Men fariseerne tålte ikke dette. De la planer om å likvidere han.

Det er stadig storm omkring Jesus. *Vil vi være i følge med han, må vi rekne med storm og uvær.* Eksempelene er mange. Men Jesus forsikrer oss: *Mitt åk er gagnlig, og min byrde er lett.* Han lover ikke et enkelt liv menneskelig sett. Det vet de som blir forfulgt for hans navns skyld. Men han lover at vi finner hvile fra eget strev og tunge byrder. Han vil gå med oss. Han er *Immanuel*, som altså betyr: Med oss er Gud. Og er Gud med oss, hvem er da imot oss? Bare dødelige mennesker og beseirede åndsmakter.

¹⁰ For samsvar i siste setning er «holde deres» gjengitt med «holde fast på deres» - det er former av det samme verbet som er brukt to ganger.

¹¹ Sml. Walch² 7, sp. 836.